

NIEKTORÉ PSYCHOLOGICKÉ ASPEKTY OSOBNOSTI MAJSTROV V POĽNOHOSPODÁRSTVE

Z. Bátorová

BÁTOROVÁ, Z. (Vysoká škola poľnohospodárska, Nitra): *Niektoré psychologické aspekty osobnosti majstrov v poľnohospodárstve*. Sbor. ÚVTIZ - Sociol. Zeméd., 22, 1986 (2) : 151-158.

Aj keď predložené výsledky ukazujú len časť nami uskutočneného prieskumu, vidieť z nich, že závažnosť práce majstra odbornej výchovy v stredných poľnohospodárskych učilištiach je evidentná. Aspekty činnosti vedúceho sú umocňované okrem iného činnosťou výchovnou, ktorá je v kontakte s mládežou mimoriadne dôležitá. Nie je zanedbateľný ani osobný príklad majstra, nech ide o oblasť odbornú, spoločensko-politickú, či priamo o činnosti vo sfére vedenia. Činnosť majstra sa tak mnohokrát zúročuje, žiaľ, niekedy aj záporne, ak majster koná neprávne. Jeden z mnohých faktorov, ovplyvňujúcich efektívnosť činnosť v odbornej výchove, je osobnosť majstra. Za veľmi závažný možno považovať motivačný vplyv osobnosti majstra odbornej výchovy. Tento môže podporiť kladný vzťah mladého človeka k odboru, k práci v ňom, k spoločnosti i k ľuďom, i k aktivitám súvisiacim s vedením ľudí. Môže však vplývať aj výrazne negatívne. Ide teda o to, aby majstri odbornej výchovy boli jedni z najlepších. To je najpodstatnejší dôvod, prečo neustále skvalitňujeme výchovno-vzdelávaciu prácu s majstrami odbornej výchovy poľnohospodárskych škôl na katedrách pedagogiky vysokých škôl poľnohospodárskych. Práve majstri odbornej výchovy tvoria a budú tvoriť významný článok v príprave pre robotnícke povolania aj v poľnohospodárstve.

stredné poľnohospodárske učilište; osobnosť majstra; aspekty psychologické

Riadiaca práca sa stále viac vyhraňuje ako povolanie, profesia. Poľnohospodárske podniky si vybudovali veľmi účinné podporné systémy v tvorivej činnosti majstrov. Jednou z ich závažných činností je práca s ľuďmi, ich vedenie. V súčasnosti vystupujú do popredia najmä metodologické dôsledky dialektického vzťahu subjektu a objektu riadenia spoločnosti. Sovietski autori v tejto súvislosti hovoria o tzv. optimálnom vedení, ktoré zdôrazňuje nielen osobnosť vedúceho pracovníka, ale aj podstatný význam sociálneho prostredia pre efektívnosť vedenia.

Tento dialektický vzťah sa prezentuje vo veľmi výraznej podobe práve v činnosti majstrov odbornej výchovy, ktorí okrem úloh prináležiacich vedúcemu pracovníkovi plnia ešte celý rad ďalších povinností. Ich vzťah s vedenými ľuďmi je podstatne zložitejší a má bohatší obsah.

Z uvedeného vyplýva, že činnosť majstra odbornej výchovy v poľnohospodárskom školstve je mimoriadne náročná a veľa závisí od toho, kto ju vykonáva. Majster pripravuje novú generáciu pre robotnícke povolania v poľnohospodárstve, ktorá uplatní prvky socialistického riadenia priemyselného typu aj v poľnohospodárskej výrobe a rozvinie potravinársko-priemyselný komplex.

Objektom nášho záujmu je osobnosť majstra odbornej výchovy na pôdohospodárskych školách, ktorá priamo či nepriamo (napr. motivačne) ovplyvňuje rozvoj osobnosti mladého človeka, jeho vzťah k odboru, k odborným činnostiam, k práci a povinnostiam, k spoločensko-politickým aktivitám i k práci vedúceho. Hoci osobnosť vedúceho nie je jediným činiteľom ovplyvňujúcim jeho úspešnosť v riadiacej práci, predsa však jej zástož nemožno podceňovať. Navyše majster odbornej výchovy pripravuje novú generáciu robotníckej mládeže v poľnohospodárstve s novým spôsobom tvorivého myslenia, schopnú organizovať a uskutočňovať prácu v poľnohospodárskom podniku podľa vzoru priemyselných závodov. Čo majster zo svojho pôsobenia a osobného príkladu vloží do svojich zverencov, to neskôr využívajú vo svojej vlastnej činnosti, v prípade potreby i v riadiacej. Pritom treba uvážiť, že mladý človek má málo odborných i životných skúseností a tak niekedy prijíma nekriticky aj nevhodné vplyvy. Preto znamená každá chyba v činnosti majstra odbornej výchovy vážny nedostatok v príprave robotníckej mládeže v poľnohospodárstve.

Z uvedeného je zjrejmé, že k osobnosti majstra nepristupujeme ako k uzavretej izolovanej jednotke, ale chápeme ju v dialektickom vzťahu s objektom jej pôsobenia a s činnosťami, ktoré realizuje. Vzťah subjektu a objektu v tejto situácii je charakterizovaný tiež „vzťahom nadväznosti medzi generáciami“ (Ananiev 1980, s. 330), čo tvorí typickú dimenziu pre aktivitu majstra odbornej výchovy. B. G. Ananiev zdôrazňuje potrebu „objektívneho chápania osobnosti v systéme sociálnych väzieb a vzťahov“ (tamtiež, s. 328). V tomto zmysle ponímame i osobnosť majstra odbornej výchovy na poľnohospodárskych školách.

Činnosť majstra odbornej výchovy v sebe zahŕňa nielen aktivity vedúceho pracovníka, ale aj aktivity výchovno-vzdelávacie, pedagogické. Tieto nároky sa odrakľujú aj v požiadavkách na jeho osobnosť.

Hrmo zdôrazňuje politickú vyspelosť vedúceho pracovníka, jeho odbornú vyspelosť i morálno-charakterové vlastnosti (Pilišek a kol. 1984, s. 323-330). Vyzdvihuje „ochotu, záujem a schopnosť aktívne sa zúčastniť spoločensky užitočnej činnosti...“ (tamtiež, s. 324) a „trvalý záujem ľudí..., považovanie záujmu o ľudí za najvyšší princíp riadiacej práce“ (tamtiež, s. 327-328). Dôležité sú organizačné a tvorivé schopnosti vedúceho.

Khol (1982, s. 56) podobne upozorňuje, že v praxi socialistického riadenia sa sledujú individuálne miery troch normatívne stanovených osobnostných štruktúr, a to politickej vyspelosti, odbornej zdatnosti a morálneho profilu.

Sociálna psychológia práce hodnotiac výsledky súčasných výskumov tiež poukazuje na odbornú úroveň vedúceho, jeho politickú vyspelosť i morálnu úroveň a celkový prístup k podriadeným. Tu uvádza tzv. „sociálne schopnosti, dispozície — schopnosť viesť a poznávať ľudí, prístup k ľuďom, ich hodnotenie, prispôsobivosť mnohým zmeneným situáciám.“ ... „Emocionálna stabilita, vyrovnanosť, sú všeobecne požadované črty vedúceho pracovníka, keď sa očakáva jednak jeho uvážené a adekvátne reagovanie na množstvo kritických situácií, odolnosť voči rušivým a záťažovým momentom a tým spätné ovplyvňovanie a vytváranie optimálnej atmosféry na pracovisku.“ (Šipoš a Kollárik 1975, s. 102-103).

Ak sledujeme osobnosť majstra odbornej výchovy so zreteľom na jeho výchovno-vzdelávacie pôsobenie, uplatňujú sa tu aspekty zdôrazňované vo vzťahu k osobnosti pedagogického pracovníka, učiteľa. Tu sa hodnotia najmä odborné a pedagogicko-psychologické kvality a osobné vlastnosti. A tak sa od majstra odbornej výchovy očakáva a kladne hodnotí, ak dobre ovláda odbor, teóriu a metodiku vyučovania a výchovy, ak má dostatok poznatkov zo psychológie a pomocných pedagogických disciplín i dostatočný všeobecný prehľad. Pritom sa žiada, aby tieto poznatky vedel aj primerane využiť vo svojej praxi. Z osobných vlastností sa zvyrazňujú najmä kladné vlastnosti charakterovo-vôľové (ideovosť a vedecký svetonázor, spravodlivosť), dobrý vzťah k práci (osobitne k práci s ľuďmi), vhodne intelektuálne vlastnosti a tvorivé schopnosti, vysoký stupeň rozvoja vyšších citov a citového sebaovládania i spoločensko-charakterové vlastnosti, ktoré sa premietajú predovšetkým vo vzťahu majstra k mladým ľuďom (Đurič, Štefanovič a kol. 1973, s. 551-591).

Už z naznačeného je zrejmé, že tu spomínané pohľady na osobnosť majstra odbornej výchovy — teórie riadenia, sociálnej psychológie i sociológie a pedagogickej psychológie — sa v mnohom prekrývajú, ale aj dopĺňajú. Ide o to, zachytiť túto osobnosť v celej jej komplexnosti. Preto nemožno obísť ani jej vývin, proces jej utvárania. Tým sa opätovne zdôrazňuje vzťah subjektu a objektu v riadiacej činnosti, interakcia vedúceho a vedeného, vzťah medzi nimi a s tým prístup majstra k podriadeným. V tejto súvislosti vystupuje do popredia i problematika pripravenosti majstra na túto funkciu, jeho sebakoncepcia, jeho chápanie vlastnej roli. Na tieto okolnosti (vo vzťahu k osobnosti učiteľa) poukazuje napr. Špendla (1974, s. 30-32).

K METODIKE VÝSKUMU

Predložený materiál je časťou výskumu venovaného osobnosti pedagogického pracovníka v poľnohospodárskom školstve so zameraním na jej motivačný vplyv (na žiaka, učňa, študenta). Štefanovič upozorňuje, že „učiteľova osobnosť je najsilnejším kladným i záporným motivačným činiteľom učenia sa žiakov“ (Durič, Štefanovič a kol. 1973, s. 589). Túto tézu overujeme aj vo vzťahu k poľnohospodárskym školám a možno povedať, že sa potvrdzuje. Popri učiteľoch však v poľnohospodárskom školstve pôsobia aj majstri odbornej výchovy, a preto sme sa pochopiteľne zaujímali aj o nich.

Informácie o osobnosti majstra odbornej výchovy sme získali od učňov zo 6 poľnohospodárskych učilíšť na Slovensku v rokoch 1979—1983. Uvedomujeme si, že postihnutie a hodnotenie majstrovej osobnosti neskúseným učňom nemôže byť objektívnym, resp. jediným kritériom jej hodnotenia. Napriek tomu sme túto cestu zvolili preto, že tento prístup má vážny psychologický aspekt. Osobnosť majstra sa vo vedomí učňa stáva reálnym motívom jeho konania a správania. Učenie nekoná podľa toho, aký majster je, ale ako ho vidí. Preto sme sa v tejto prvej, orientačnej fáze zamerali na motivačný vplyv osobnosti majstra (okrem iného vyjadruje zložitost' vzťahu subjektu a objektu).

Použili sme techniku dotazníka, ktorého jednotlivé položky boli orientované na osobnostné vlastnosti majstra, ktoré respondent hodnotí kladne či záporne, na jeho odborné schopnosti a znalosti, ďalej na prejav jeho osobnosti a jeho vzťah k učňom. Dotazník bol zostavený na základe poznatkov z literatúry a doplnený besedou s učňami a orientačným rozhovorom s majstrami odbornej výchovy na uvedené témy.

Dotazníky anonymne vyplnilo 230 učňov rôzneho odborného zamerania z dvoch ročníkov a obidvoch pohlaví. Keďže ide o základnú informáciu a celkový pohľad, výsledky podľa týchto kritérií nečleníme. Rozhovor s 10 majstrami bol iba doplnujúci a mal poukázať na prípadné rozdiely v názoroch majstrov a učňov. Keďže sme však vážnejšie odchýlky nezistili, ďalej tento rozbor vynecháme.

ANALÝZA EMPIRICKÉHO MATERIÁLU

Na odbornosť majstra, jeho dobré ovládanie predmetu a odborné vedomosti sme sa nepýtali priamo, ale respondenti mali určiť závažnosť tohto faktora medzi inými (vek a pohlavie majstra, svetonázor, pedagogické vzdelanie atď.). Napriek tomuto zastieraciemu manévru odbornosť majstra zdôraznilo 62 % mladých ľudí (tab. I). Pri tomto s vyšším ročníkom sa ich počet mierne zvyšoval, ale nepreukazuje. Pravdepodobne preto, že v dôsledku 8—9-ročnej povinnej školskej dochádzky boli ročníky vekovo vyrovnané.

Za závažné považujeme rozdiely medzi pohlaviami. Dievčatá sa relatívne viac zamerali na pohlavie a vek majstra, hoci vcelku sa tieto faktory ukázali ako bezvýznamné, predovšetkým zásluhou starších učňov-chlapcov. Chlapci sú teda reálnejší a svojmu majstrovi nedostatky v odbornosti neprepáčia, zatiaľ čo dievčatá za určitých okolností

I. Význam odbornosti majstra odbornej výchovy (podľa údajov respondentov) —
The importance of the expertness of a master of vocational education (according to the allegations of respondents)

Odbornosť majstra	Chlapci		Dievčatá		Spolu	
	abs.	rel.	abs.	rel.	abs.	rel.
Uviedli	86	71,0	57	52,2	143	62,1
Neuviedli	35	28,9	42	38,5	77	33,5
Záporné vyjadrenie	0	0	10	9,2	10	4,3
Celkom	121	99,9	109	99,9	230	99,9

Záporné vyjadrenie znamenalo konkrétne odmietnutie významu tohto faktoru.

II. Vyjadrenie o význame angažovanosti majstra (podľa údajov respondentov) —
Allegation of respondents on the importance of the commitment of a master of vocational education

Angažovanosť	Absolútne	Relatívne
Ano (uznanie tohto významu)	200	87
Netreba	28	12,3
Lahostajný postoj	2	0,8
Celkom	230	100,1

viac podliehajú citovým momentom, hoci ich nezriedka v tomto veku považujeme v porovnaní s chlapcami za rozumnejšie.(!)

To však nič nemení na skutočnosti, že mladý neskúsený človek očakáva od majstra vysoký stupeň odbornosti a že táto požiadavka s vekom narastá.

Celkový politický a spoločenský rozhľad a názory majstra bolo ťažké cestou informácií učňov sledovať, a tak sme sa zamerali na jeho angažovanosť a účasť s učňami na mimoškolských akciách a vôbec v mimovyučovacej činnosti (tab. II). Tieto aktivity učni od majstra očakávajú a na tomto základe si utvárajú svoj vzťah k nemu. Výsledky však poukazujú aj na to, že majster musí postupovať vhodným spôsobom a metódami, aby to mladí ľudia neprežívali ako ďalšiu, podľa ich názoru zbytočnú záťaž.

Positívne treba hodnotiť skutočnosť, že mnohí mladí ľudia si spon-tánne uvedomili význam svetonázoru majstra — 75 % respondentov — a zdôraznili jeho miesto v osobnosti majstra i v jej prejavoch. V besedách sa vo vzťahu k tomuto problému učni jednoznačne vyjadrovali, zdôrazňujúc osobný príklad majstra ako podstatný výchovný moment.

Ak sa máme vyjadriť k osobnému príkladu majstra, mladí ľudia ho v besedách pripomínali pri každej príležitosti. V dotazníku tejto oblasti bola venovaná otázka typu „Snažíte sa majstra odbornej výchovy v niečom napodobiť?“ Na dokreslenie sa dotazník pý-

III. Vyjadrenie o význame osobného príkladu majstra (podľa údajov respondentov)
 — Allegation of respondents on the importance of the personal example of a master
 of vocational education

Faktor-vplyv	Áno		Nie		Spolu	
	abs.	rel.	abs.	rel.	abs.	rel.
Snaha napodobniť majstra	167	72,8	63	27,2	230	100,0
Upravenosť majstra	170	73,9	60	26,1	230	100,0
Usporiadáný súkromný život majstra	110	47,6	120	52,4	230	100,0

tal aj na vplyv zovňajšku a celkovej upravenosti majstra a na vplyv usporiadaného súkromného života (tab. III).

Z predložených odpovedí však tiež vysvitá, že mladý človek má málo skúseností, čo sa prejavuje na jednej strane tendenciou pridŕžať sa pohodlných zaužívaných zvyklostí (štvrtina respondentov neprikladá význam upravenosti majstra), na strane druhej je náchylný hodnotiť neracionálne, citovo, čo vytvára dispozíciu k prijímaniu záporných, spoločensky nežiadúcich vzorov (polovica respondentov neprikladá vážny význam súkromiu majstra). Ak sa tieto tendencie zhodou okolností zo všeobecna v postojoch človeka, predstavuje neskôr neupraveného, možno aj vulgárneho vedúceho, ktorý prísne v negatívnom zmysle oddeľuje pracovisko a súkromie. Ťažko tu potom hovoriť o novom myslení, vedomí, o novom životnom spôsobe, o socialistickom riadení a vedení ľudí, o spriemyselnovaní poľnohospodárskej výroby atď. Vplyv osobného príkladu majstra je teda výrazný za každých okolností, a preto treba splniť nároky kladené na osobnosť i prácu majstra.

Snáď najvýraznejšie sa osobný príklad majstra odbornej výchovy premieta vo vzťahu k jeho osobným vlastnostiam a ich prejavom v konaní majstra. Uční vo svojich odpovediach zdôraznili predovšetkým charakterové vlastnosti a citovo-temperamentové. V prvej skupine sa vyjadrovali najmä k pracovným vlastnostiam ako sú dôslednosť, svedomitosť, zmysel pre organizáciu, a k vôľovým vlastnostiam, kde uvádzali najmä spravodlivosť, čestnosť, objektívnosť, disciplínovanosť. Dôležité sú vlastnosti súvisiace so vzťahom k ľuďom a spoločenskosť, zmysel pre kolektív. V skupine citovo-temperamentových vlastností sa zvýraznili veselosť a optimizmus (tab. IV).

Tieto osobné vlastnosti sme pre úplnosť i kontrolu sledovali aj v zápornom zmysle. Ak napr. až 50 % respondentov v rôznych súvislostiach pri besedách uvádzalo ako významnú osobnú vlastnosť majstra odbornej výchovy spravodlivosť a objektívnosť, na negatívne dôsledky nespravodlivosti a neobjektívnosti v činnosti majstra upozorňovalo 55 % respondentov. Dobrý vzťah k učňom zdôrazňovalo 60 % učňov 1. ročníka a 75 % 2. ročníka, nedobrého vzťahu sa obáva spolu 70 % odpovedajúcich.

Problematika vzťahov majstra k ľuďom v pracovných kolektívoch je veľmi závažná a zdá sa, že s ich vekom jej význam rastie. Podľa našich údajov je tento vzťah z hľadiska vlastností najviac ovplyvnený spravodlivosťou majstra najmä pri hodnotení učňov, ochotou pomáhať im, schopnosťou porozumieť mladým ľuďom, jeho kľudom, trpezlivosťou

IV. Prehľad osobných vlastností majstra odbornej výchovy (podľa údajov respondentov) — Survey of the personal characteristics of a master of vocational education (according to the allegations of respondents)

Charakterové vlastnosti	Abs.	Rel.
— pracovné (dôslednosť, svedomitosť, organizátor)	57	24,9
— vôľové (čestný, spravodlivý, objektívny, disciplinovaný)	48	20,8
— spoločenský (dobrý vzťah k ľuďom)	35	15,3
Citovo-temperamentné vlastnosti (veselý, optimista)	45	19,7
Spolu	185	80,6

Rozdiel (do N 230) je spôsobený rozložením do ďalších položiek — vlastností, ktoré už neuvádzame.

V. Prehľad o význame organizačných schopností majstra odbornej výchovy — Survey of the importance of the organization abilities of a master of vocational education

Vplyv, význam faktoru	Áno		Nie		Spolu	
	abs.	rel.	abs.	rel.	abs.	rel.
Organizačné schopnosti	175	76,4	55	23,6	230	100,0
Dôsledná kontrola	165	71,6	65	28,4	230	100,0

a odbornosťou. V tejto súvislosti 77 % opýtaných učňov požaduje primeranú náročnosť a prísnosť. Málo, alebo príliš náročný majster vytvára nevhodné vzťahy, ovzdušie strachu, neistoty, alebo nezájmu o prácu.

Otázky, ktoré boli zamerané na posúdenie organizačných schopností a schopnosti kontrolovať vo svojich výsledkoch dokazujú význam organizácie práce i v práci s učňami (tab. V). Tvoria v istom zmysle most k pedagogickým a didaktickým vlastnostiam majstra odbornej výchovy. Dá sa však usúdiť, že tieto vlastnosti sú dôležité pre každého majstra, nakoľko i on vo svojej činnosti vedie ľudí, usmerňuje ich, vyžaduje, vychováva a radí im.

Už v úvodnej časti sme upozornili na úzku súvislosť tejto skupiny vlastností s ostatnými, už uvádzanými. V získaných výsledkoch sa potvrdila, a preto nebudeme znova hodnotiť i tu sa presadzujúce vlastnosti, ako dobrý vzťah k ľuďom, osobitne mladým, spravodlivosť, primeraná prísnosť, odbornosť.

Na ich doplnenie sa objavuje v nadväznosti na dobrý vzťah k učňom takt majstra, ktorý sa prejavuje v slušnom správaní voči učňom, prípadne podriadeným, a v používaní viac kladných ako záporných stimulov v práci. Majster vie nadchnúť, povzbudiť, oceniť, nenadáva, nezosmiešňuje.

So vzťahom k učňom súvisí aj záujem o učňov, ich problémy a súkromie, ktorý je spojený so schopnosťou porozumieť a pomôcť.

VI. Prehľad o význame pedagogických schopností majstra odbornej výchovy (podľa údajov respondentov) — Survey of the importance of the pedagogic abilities of a master of vocational education (according to the allegations of respondents)

	Absolútne	Relatívne
Takt majstra	57	24,8
Záujem majstra o učňov	51	22,2
— individuálny prístup	17	7,4
Schopnosť vysvetliť	53	23,0
Spolu	178	77,4

Rozdiel (do $N = 230$) je spôsobený rozložením do ďalších položiek, ktoré už neuvádzame.

Premieta sa aj v individuálnom prístupe k učňom, ktorý v bežnom živote nie vždy správne ponímame a dôsledne uplatňujeme.

Veľmi závažná je schopnosť majstra dobre a jasne vysvetliť, či už to, čo sa treba naučiť, alebo čo treba robiť (tab. VI).

ZÁVER

Ak stručne zhrnieme skúsenosti a názory mladých ľudí na osobnosť majstra, môžeme poukázať na vážny význam jeho odborného, spoločensko-politického a morálneho profilu. Existujú tu však i špecifické požiadavky na vlastnosti majstra, ktorých význam s postupujúcim vekom zrejme narastá. Ide predovšetkým o vzťah k ľuďom a takt, ďalej sa zdôrazňuje spravodlivosť a objektívnosť osobitne pri hodnotení ľudí, optimizmus, spoločenskosť a vzťah ku kolektívu, organizačné schopnosti i schopnosť vysvetliť problém. Iba majster s požadovanými vlastnosťami je osobným príkladom, má vysokú prestíž a autoritu a tak efektívnejšie plní všetky svoje úlohy.

Literatúra

- ANANIEV, B. G.: Človek ako predmet poznania. Bratislava 1980.
 BAKŠA, J. a kol.: Sociológia poľnohospodárstva. Nitra, VŠP, Bratislava, Príroda 1973.
 BÁTOROVÁ, Z.: Osobnosť vysokoškolského učiteľa ako zdroj motivácie študentov k štúdiu. [Čiastková správa.] Nitra, VŠP 1984.
 BÁTOROVÁ, Z. — PAŠKOVÁ, V.: Niektoré motivačné aspekty vzdelávania a výchovy študentov na VŠP. [Výskumná správa.] Nitra, VŠP 1980.
 ĎURIČ, L. — ŠTEFANOVIČ, J. a kol.: Psychológia pre učiteľov. Bratislava, SPN 1973.
 KHOL, J.: Psychologie řízení. Praha, SPN 1982.
 PILÍSEK, V. a kol.: Řízení zemědělských podniků. Praha, SZN 1984.
 ŠÍPOŠ, J. — KOLLÁRIK, T.: Sociálna psychológia práce. Bratislava, Práca 1975.
 ŠPENDLA, V.: Učiteľ a učiteľská profesia. Bratislava, SPN 1974.
 ŠTEFANOVIČ, J.: Psychológia vzťahu medzi učiteľom a žiakom. Bratislava, SPN 1969.
 ŠTEFANOVIČ, J.: Psychológia učiteľovho pedagogického taktu. Bratislava, SPN 1974.

Došlo dne 24. 7. 1986

БАТОРОВА. З. (Сельскохозяйственный институт, Нитра): **Некоторые психологические аспекты личности мастеров в сельском хозяйстве.** Sbor. ÚVTIZ - Sociol. Zeměd., 22, 1986 (2) : 151-158.

Хотя и представленные результаты показывают лишь часть нами проведенного обследования, все же видно, что ответственность работы мастера специального (профессионального) воспитания в средних сельскохозяйственных училищах очевидна. Аспекты деятельности руководителя усилены, кроме прочего, еще воспитательной работой, которая в контакте с молодежью чрезвычайно важна. Нельзя пренебрегать и личным примером мастера, что касается профессиональной, общественно-политической области, но и непосредственно сферы управления. Деятельность мастера таким образом возрастает в несколько раз, к сожалению, иногда и в отрицательную сторону, если же мастер неправильно поступает. Одной из нескольких факторов, обуславливающих эффективную деятельность в профессиональном воспитании, является личность мастера. Очень важным можно считать мотивирующее влияние личности мастера профессионального воспитания. Все это может поддержать положительное отношение молодого человека к профессии, к труду, к обществу и к людям, а также к активности, связанной с руководством людей. Однако может обуславливать и совсем плохо. Следовательно, речь идет о том, чтобы мастера профессионального воспитания были одними из лучших. Это самая главная причина, почему мы постоянно стараемся повышать воспитательно-образовательный уровень мастеров профессионального воспитания сельхоз. школ на кафедре педагогов сельскохозяйственных вузов. Именно мастера профессионального воспитания представляют и будут представлять важное звено в подготовке молодежи для рабочей профессии и в самом сельском хозяйстве. среднее сельскохозяйственное училище; личность мастера; аспекты психологические

BÁTOROVÁ, Z. (University of Agriculture, Nitra): *Some Psychological Aspects of the Master's Personality in Agriculture.* Sbor. ÚVTIZ - Sociol. Zeměd., 22, 1986 (2) : 151-158.

Although the results presented in this study constitute only a part of research we performed they show that the importance of the job of a master of vocational education in Secondary Agricultural Training Institutions is obvious. The aspects of the work of a master are enhanced, besides other things, by his educational activity which is extraordinarily important in the contact with young people. The personal example of the master cannot be neglected, either, let us consider the vocational, socio-political sphere, or directly his activities in the sphere of leading. The activity of the master is returned many times but it is a pity when in a negative manner if the master does not act well. One of the factors influencing the efficiency of vocational education is the personality of a master. We can consider as very important the motivating influence of the personality of the master of vocational education. This influence can stimulate the positive relationship of a young man to his specialization, to his work, to the society and the people, and to the activities of executive workers. However, this influence can be strongly negative. Therefore the masters of vocational education must belong to the best. This is the main reason while we continue improving the quality of educational and training work with the masters of vocational education from secondary agricultural schools at the departments of pedagogy of the universities of agriculture. It is the masters of vocational education who represent and will represent an important link in the process of preparation for workers' occupation in agriculture.

Secondary Agricultural Training Institution; master's personality; psychological aspects

Adresa autorky:

PhDr. Zdeňka Bátorová, Vysoká škola poľnohospodárska, Lomonosovova 2, 949 01 Nitra
